

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-né felvételi és rendelési irodájában (az Andrassy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszámolások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

XII. évfolyam

Vasárnap 1903. évi január 11-én.

2 szám.

A gyermekhalandóság.

Édes hazánk felett állandóan feketél-
lenek vészes fellegek.

Egyre borul, egyre sötétül egünk, vajjon mikor fog derülni, mikor mosolyog majd reánk a nyájas napsugár. Sok a baj mely nyomorítja, bénítja fejlődésünket, haladásunkat; tömérdek a csapás, mely sujt, lenyűgöz bennünket, ama tépő gond, mely a gondolat szabad röptét gátolja, hátráltatja, mely az érzelmeket elfojtja, megtompítja, mely a lelket elfásítja.

Azonban e cikknek keretében nem akarjuk folytatni a szomorú tónust, egészen más, megdöbbentő jelenségről akarunk egyet-más elmondani, melyről a hivatalos statisztika ösmert szárazságával és ridegségével számol be. Ha egyik-másik hónapban kedvezőbbek is a viszonyok, a rákövetkező hónapokban ismét grasszál a gyermekhalandóság.

A szivfacsaró jelenségeket a legmélyebb rezignációval vesszük, nem tudunk segíteni ezen a sorscsapáson, tehetetlenül állunk a végzet hatalmával szemben, legfeljebb fohászunk, esdekelünk a magyarok Istenéhez, hogy háritsa el a számos veszedelmet, a mi mindenfelől fenyeget és ér bennünket, mely lépten nyomon ránk áskálódik és felénk nyujtogatja rémes karjait.

Megdöbbentő, hogy itt városunkban Verseczen is mily nagy a gyermekhalan-

dóság. Hány száz 7 éven alóli gyermeket kísérnek ki évenként a temetőbe.

Ha e gyermekhalandóságnak okait keressük, akkor legelső sorban is a földhöz ragadt emberek nyomorára kell gondolnunk. Kissé furcsán hangzik ez ilyen formában, de nálunk ez nincs másképpen. Bebizonyosodott dolog, hogy a halál áldozatait javarészt a szegényebb néposztály gyermekeiből szedegeti, a mi könnyen érthető, mert a nyomasztó helyzetű, szűkes viszonyok között élő emberek kevesebb figyelmet fordíthatnak és fordítanak gyermekeikre, mint a tehetősebb, módosabb és intelligensebb osztálybeliek.

A megélhetésért elkeseredett harcztot vivó néposztály életmódja a legsilányabb. Keskeny, alacsony viskókban, vittilyóban, avagy nedves, sötét, poshadt lakásban húzódik meg.

A légkör büzhöd, fojtó, nyomott. Hozzájárul ehhez, hogy aránytalanul sokan kucporganak a négy fal között, a mi még egészségtelenebbé, elviselhetlenebbé teszi a levegőt. Azonfelül a család étkezése is fogyatékos, rendszertelen és többé-kevésbé egészségügyi szempontból káros.

Ha már most a felsoroltakhoz hozzátvetjük ama körülményt, hogy a szegényebb családoknál igen gyakori eset, hogy a férfin kívül a nő is segítkezik a betevő falat megszerzésében, tisztán előttünk áll ama kérdés, vajjon ki viselje gondját a fejletlen gyermekeknek?

Szolgáló lányt, dadát, nevelőnőt nem fogadhatnak a gyermekek mellé, a kik gondját viselnék és ügyelnének rájuk. Így van aztán, hogy a meg nem felelő zűglakás, rossz levegő és hiányos táplálkozás, meg télidőben a kemény hideg, hamar megárt a gyermekeknek és korai sirjukba viszi.

Ha még legalább volna egy valamire való kórházunk, hol a szegények, nyomorultak gyermekeit, különösen a ragályos betegségben levőket el lehetne helyezni, — talán javulnának az állapotok. Így azonban a szegény családoknál az egyik gyermektől rá ragad a betegség a másikkra.

A tyfusos beteg környezete, — azok a szegény emberek, kiknek lótniok, futniok kell a megélhetésért — szerte hordják másfelé is a ragályt.

Igaz ugyan, hogy a halál más oldalról is megtizedeli a gyermekek számát, nem tekint gazdaságra, jólétre; holmi járványos betegség alkalmával egykepen elhunynak valamennyi osztálybeli gyermekek, de mindazon által a gyermekhalandóság terén igen tekintélyes százalékkal vannak képviselve a legalsóbb rétegek gyermekei.

A gyermekhalandóság növekedését jobbra a szociális bajokra, a nagy szegénységre, a megélhetési nehézségekre vezethetjük vissza, a mely bajokat meggyógyítani hivatásos orvosoknak nincs és nem áll módjukban, hanem az állapotok javulásával, a viszonyok enyhülésével, a

Tárcza.

A petrezselyem.

A bál saját külön műkifejezése között van egy, melyet kárörvendő mosoly kíséretében szoktunk kimondani s olyan formán, mintha valami mulatságos dologról volna szó.

A kifejezés maga is tele van gunnyal és kárörömmel s bár legkevésbé sem hangzik előkelően, mégis teljesen szalonképes; bizonyára azért, mert olyan kegyetlen és csufolódo s olyan jól lehet nevetni, ha kimondjuk a báli műnyelven: ez, vagy az a kisasszony petrezselymet árult.

Ha nem vezetem be kellő komolysággal, hanem mindjárt kijelentem, hogy a petrezselyem árulásról írok, hogy-e, önök, kik olvassák, molyogva kezdenek hozzá s azt várják, hogy itt valami humoros históriáról lesz szó. Hát kérem tisztelettel, ne tessék ezen mosolyogni; ha velem együtt elgondolkoznak egy kissé, nem is fogják ezt tenni, mert a báli petrezselyem sokkal inkább tragédia, mint mulatságos történet.

Tragédia — s ezt nem a súlylyal hangzó szó kedvéért mondom, hanem, mert enyhébb kifejezést nem találok reá. Tragédia ez a nevetéses dolog, melyben a leánylkek álmái mulnak ki s a fényes báli termekben, hol olyan

szines és vidám minden, még szomorubb a virághalál. Eppen abban van a legnagyobb tragikum, hogy a kit ér, nevetésesnek tartja mindenki s lehet-e nyomorultabb helyzet, mint mikor kacagás között halnak meg, mikor így mulnak ki a leánylkek álmái.

Fehér ruhában, viragzó reménységgel megy a bálba. Mar hallja a zenét s érzi, a mint a hangulatból és muzsikából szőtt folyam viszi magával, kedves, mámoros érzéssel a tanzosa karján.

Elérkezik oda, a hol a zene már valóság várja, hogy megjöjjön hozzá a hangulat is: a báli mámor. Leül és vár. Látja, hogy a többiek már benne vannak a kedves áramban, mely visz magával mindenkit, mintha az egész éjszaka egy hosszú keringő volna. Nézi a közönséget; a közepén álló férfiakra csak lopva mer tekinteni, de a szemközti soron ülő leányokon kedvtelve kíváncsian időzik a tekintete.

Lassankint nem csak néz, de már lát is. Látja, hogy ez a két leány, a rózsaszínruhás szöke meg a halványkék olyan szomorúan ülnek ott egymás mellett. Sokszor az egész sorból eltuonnek a viágos ruhák, csak a mámak maradnak ott bizonyos tavolságra egymástól.

A két leány pedig egyre ott virit egymás mellett az árvan hagyott kereveten.

Szegények — sóhajt fel magában s hirtelen a mamájára néz, hogy neki is elmondja, a

mit gondol. De mi az? a hogy a mamájára néz, aggodalmasan szorongó tekintettel találkozik, úgy, hogy nem szól neki semmit, hanem elfordítja a fejét. Vajjon mire gondol a mamája; csak nem arra, hogy ő is úgy ül itten, mint odaát az a két leány, a ki — petrezselymet árul. Nem, hiszen ők csak most jöttek, nincs egy fél órája sem. De van már, talán több is elmúlt már azóta, hogy a terembe léptek. No de azok a leányok odaát még régebben ülnek.

Könnyebben sóhajt fel, mikor vége szakad a keringőnek s szünet támad, mely után új tánc következik. No most! Négyest jeleznek. Négyest a mit ő pompásan tud és mint a kis városkájuk tánciskolájában mondták, olyan hercegnői módon. Ma különösen elegáns drága, szép fehér ruhájában s tudja, hogy a fehér gáz olyan jól illik halavány arcához.

Egy percze, hogy így magára gondol, elmulik szorongó érzése, de mikor hallgatagmerekven ülő anyjának félre fordított arcára néz, még jobban erőt vesz rajta a kellemetlen érzés. A két leány még mindig ott ül vele szemben s most már határozottan érzi, hogy ő a — harmadik.

A négyest, mely így szégyenben ülve, végtelenül hosszú, — végigvárja s a csárdásra sem akad táncosa. Mikor aztán a többiek kipirult arcczal a boldogság lázas tekintetével vonul-

jóllét emelkedésével talán a gyermekhalandóság csökkenni fog, és hazánk egén ismét fölragyog a vidám nap; — áldáshozó sugaraitól ridegségünk, kedvtelenségünk elenyészik, szétfoszlik és visszazal belénk az életerő, a tettvágy, a munkakedv.

NAPI HIREK

Református magyar istenítisztelet. Nagytiszteletű Szabolcska Mihály temesvári ref. lelkész, a hirneves költőpap, f. hó 11-én vasárnap délután 3 órakor az állami főreáliskolában istenítiszteletet tart, melyről a híveket ez uton is értesíti az egyház gondnoksága. Mivel az istenítisztelet végeztével egyházi gyűlés is tartatik, tisztelettel kéretnek a hívek, hogy mentül számosabban sziveskedjenek megjelenni.

Kinevezés. Ö felsége a király Várhelyi Ferenczet, állami főreáliskolánk id. igazgatóját a VIII-ik fizetési osztály II-ik fokozatába való beosztással állami főreáliskolánk rendes igazgatójává nevezte ki. Az igazgató a hivatalos esküt holnap fogja letenni a tankerületi kir. főigazgatóságnál. Midőn a kinevezett igazgatót üdvözöljük, őszintén kívánjuk, hogy városunk egyetlen középiskolája, melyért a város polgársága oly jelentékeny áldozatokat hozott s mely oly fontos nemzeti missziót teljesít — az új igazgató vezetése mellett a szépen megindult virágzásnak még magasabb fokára emelkedjék.

Esküvő. L i c h t f u s z József temesvári kereskedő tegnap szombaton vezette oltárhoz városunkban a rom. kath. templomban Hauser Bertha kisasszonyt.

Halálozás. Oraviczáról érkezik a gyász-hír, hogy ott S e e m a y e r Tamás nyug. adó-ellenőr, városunk szülőtte, élete 40-ik évében elhunyt. Béke hamvaiba.

Városunk közgazdasági bizottsága rendes havi közgyűlést holnap hétfőn d. e. 9 órakor fogja megtartani.

A verseczi népkönyha egyesület előkészítő bizottság a mult esztendőben a Mil-leker szállodában gyűlést tartott, mely alkalommal első sorban azt vették számon, hogy a netaláni hidegebb idő beállta még e télen szükséges akció céljaira megindított első gyűjtés mily eredménnyel járt. A legnagyobb örömmel konstataáltak az előkészítő bizottság tagjai, hogy eddigelé több mint 500 k. gyűlt össze és hogy városunk minden nemes és jótékony czélt készséggel támogató közönsége, a legmelegebben pártolja az alapítandó népkönyha eszméit és készséggel megígérte további támogatását is. A bizottság elhatározta, hogy legközelebb, valószínűleg már holnap ismét ülést fog tartani, mely alkalommal a népkönyha egyesület alapszabálytervezetét is megvitatják s azt minél előbb fel fogják terjeszteni a miniszteriumhoz jóváhagyás céljából. E tekintetben alapul fogják venni a Pancsován már évek óta a legszebb eredménnyel működő „népkönyha egyesület” alap-

nak ki a tereméből az asztalokhoz, a mamája, ki egy órája szót sem szólott, megtöri a csendet:

— Menjünk innen haza, édes leányom.

Elmennek. S a fehér ruhás kislánynak, anélkül, hogy valami rosszat tett volna, még az anyja előtt is szégyenlenie kell magát.

Ez a vigan hangzó petrezselyem árulás. Ilyen a petrezselyem martirok báléji tragédiája.

Minden bálnak egy egész csomó ilyen szomorú alakja van. Az újságok pedig másnap azt írják, hogy az estély fényes sikere a rendezőség érdeme, mely lankadatlan buzgósággal és körültekintéssel fáradozott . . . és így tovább az ismert frázisok során.

Igen tisztelt rendezőségek. „Buzgón fáradozó” uzak. Az önök lelkén szárad minden ilyen eset. A leányálmok virághullása.

Végignéstem egy itteni bálát s láttam, senki sem törődik azzal, hogy vannak itt leányok, kik elfelejtve ülnek egész este. Drága ruhát csináltattak s ez talán nagy áldozatba is került. (Sőt körülbelül bizonyos, hogy nagy áldozat volt. Mert: a kinek sok a pénze, tánczosa is akad.) Hiába öltötték fel a szép bálimezt, nem látja senki. Pedig sokszor bájosabb egy-egy mellözött leány másoknál, a kiket véltelkedve ünnepelnek.

szabályait. A pancsovai nevezett egyesület vezéregyéniségeinek szives meghívása folytán az ügynek tanulmányozása és tapasztalatok gyűjtése céljából az előkészítő bizottság több tagja a legközelebbi napokban Pancsovára fog ránulni Godoskodás tárgyává tette a bizottság azt is, hogy ha véletlenül ismét hideg és zord idő állana be, rögtön megkezdhesse legelső sorban a szegény iskolásoknak a meleg ételek kiosztását. E célból atiratot intéz a helybeli összes tanintézetek igazgatóihoz, hogy az élelmezésre szorult szegény gyermekek névsorát átszámazzák sziveskedjenek. Felkéri a kereskedőket, hogy a felszereléshez edényeket átengedni sziveskedjenek Gondoskodik oly egyének-ről, kik a főzést végezzék és helyiségről, hol a gyermekek étkezhesse. A bizottság tehát, mint a fentebbiekből látszik, nemes lelkesedéssel és buzgósággal végzi előkészületeit s mihelyt az alapszabály tervezet kész lesz, megkezdik a tagok gyűjtését belevonván az egyet működési körébe a hölgyeket is, a kik legelső apostolai leendének a jótékony és könyörületes ezen szép ügyének. Bizton hisszük, hogy a szép vállalkozás városunkban is mihamar fel fog viragozni és áldás leend a szegényekre nézve. A kibocsátott aláírási iven adakoztak: Dr. Adelmayer K. 20., Frisch H. 10., Dr. Rezucha I. 5., Michler K. 2., Kuchler B. 5., Scheich A. 3., Czvetter F. 2., Rottler F. 5., Hofmann R. 1., Binder K. 4., Fritz F. 1., Frisch Gy. 20., N. 5., Gábor L. 10., Gábor L.-né 10., Apfelbaum H. 10., Beer Zs. 2., Weisz Gy. Bpest 2., Stark J. 10., Müller O. 5., Watzek H. 2., Bruck K. 2., Höschl F. 2., Gábor C. 10., Singer J. 1., Wels H. 1., ifj. Fuchs J. 1., Vig társaság 10., Baruch E. 5., Heber J. 5., Atkány A. 5., Neukomm A. 2., Gruber J. 10., Löwy M. 2., Hergatt P. 3., Malletta J. 2., Hahn O. 2., Glückmann D., 10 Heinrich J. 2., N. N. 1., Gonda L. 2., Szeidl Gy. 5., Löschner A. 1., Tittinger A. 2., Petrovics V. 2., Popovics M. 2., Botos N. 1., Thor A. 5., Hofmann R. 1., Schulz L. 5., Wersching J. 2., Filipovics I., Zoffmann S. 10., Herzog J. 5., Herczog G. 5., Wessel A. 3., Gramberg A. Pancsova 5., Maschka E. 5., Hofmann K. 5., Balthory Elekné 4., M. A. 2., Reiter M. 2., Neukomm Gy. 5., Jakoby F. 2., Scherter I. 5., Fierz E. 2., Dr. Haag A. 10., Dr. Oppenheimer A. 5., Oppenheimer E. 5., Dr. Kohn E. 2., Kohn E.-né 2., Paulovics I. 5., Florian Gy. 5., Karactie A. 5., Ambrus J. 3., Dr. Lichtscheindl E. 5., Fonyó L. 2., Wolfner V. 5., Bauer E. 10., Kaufmann L. 10., Dr. Zepeniag P. 3., Dr. Dajkovics I. 3., Dr. König A. 3., Dr. György J. 2., Sparga M. 1., Dajkovics F. 2., Kiss A. 2., Bauer-Vogel Gy. 5., Dr. Prostean O. 2., Buchler J. 2., Biry J. 5., Janell J. 1., Dr. Oltean A. 2., Bartal L. 1., Dobos A. 2., Morlin J. 2., Guiszt G. 2., Christian J. 3., Zoffmann J. 5., és Zeh Viktor 2 koronát.

Magy. kir. posta-távíró és távbeszélő hivatalunk évi gazdasági gyűlést a mult napokban tartotta meg Avar Vilmos pt. főtiszt elnöklété s a tagok élénk részvéte mellett. A mult évi zarszámadások felülvizsgálatán, a legnagyobb rendben találtattak, a tisztikarnak a felmentvény megadatott s új tisztikar választott. Bizottsági tagok lettek:

De mit ér mindez, ha nem tartozik semmiféle klikkbe.

Mert a balakban a klikk adja meg a hölgyek emelkedő árfolyamát: a klikk viszi szerepét, mint az életben egyáltalán.

Szomorú sorsa van annak a leánynak, ki csupán az álmait, meg a mamáját viszi magával a bálba. Az álmok ott vesznek a bálteremben s csupán a mamájával mehet haza.

Én azt hiszem, uri kötelességük azoknak, kik mulatságot rendeznek s arra minden kilátásokkal valakit meghívják, hogy azt vendégül lássák s részesítsék abban, a mit a báltól elvarhat. Furcsa megoldása az uri kötelességnek, hogy — a mint ez legtöbbször megtörténik — a rendezőség tagjai alakítják a klikkeket.

Néha csupán a bekezdő hiányzik a jól sikerült báléjszakához; a kezdet, az első két tánczos, melyet aztán onkéntelenül követ a többi. Ha ez a kezdet meg volna, nem halna meg annyi sok szép álom.

Ugyis olyan rossz az élet. Ne öljük meg a leányálmokat bimbókorukban. Ok majd megteszik a mienkkel szemben — hálából.

Csajkás Bodog, Avar Vilmos, Szabó Géza Nessel Zoltán és a mennyiben Mohaupt Lajos és Pados Antal egyenlő szavazatot kaptak s előbbi a benne helyezett bizalomról utóbbi javára lemondott — ötödik tag lett Pados Antal. Ezen ujonnan megválasztott bizottsági tagok választották aztán a többi tisztviselőket és pedig: elnök lett újból Avar Vilmos, gazda újból Csajkás Bodog, mindketten egyh angulag; gazdasági ellenőr pedig szavazattöbbséggel Nessel Zoltán. A gyűlés befejezése után barátságos quaterkára gyűltek össze a tagok, éltették az ujonnan megválasztott tisztviselőket. M. kir. posta, távírda és távbeszélő hivatalnokaink ezen barátságos szövetkezése ékesen szóló bizonyítéka annak az igazi kollegiális viszonyoknak, mely mellett nevezett hivatalnokaink I r á n y i Gyula felügyelő főnöknek tapintatos vezetése alatt közbecsülés mellett működnek.

A fehértemplomi társaskör a mult vasárnap tartotta évi tisztújító közgyűlést. Szöllössy István elnök a közgyűlést megnyitván, referált a kör mult évi működéséről, a mit tudomásul vettek. Majd dr. Feldmann Ignacz pénztárnok tett jelentést, melyből örömmel értesült a közgyűlés a kör pénzügyi viszonyainak rendes voltáról. Gál Kálmán könyvtárnok a könyvtár állapotáról számolt be s itt az szolgált örömdetes tudomásul, hogy a lefolyt évben megszerezte a kör Jókai millenáris kiadását, megrendelte a Magyar Remekírókat és Shakespeare műveit. Ezután Pokorny János kornök vezetése mellett megtörtént a tisztújítás, melynek eredménye a következő: elnök Szöllössy István, alelnök Jakabffy Pál, igazgatók Ury Lajos és Dsida Lajos, ügyész dr. Novák Aurél, könyvtárnok Gál Kálmán, pénztárnok dr. Feldmann Ignacz, jegyzők Filesz Guidó és Vattay József. Választmányi tagok: Ádám Sándor, dr. Bottlik Dezső, Bodnár György, dr. Fehér Kristóf, Gáspárics Lajos, Huzsik Jakab, Kettenstock Miklós, Lászlóffy Béla, Ligeti Gyula, Magi Imre, dr. Manheim Jakab, Michalovszky Gábor, Novomeszky Imre, Pokorny János, Schenk Jakab, Sarpy Jenő, Jeanplong J. Truppel Karoly, Werner Emil, Zsutty Béla. A mult évi pénztári számadások megvizsgálására felkérte a közgyűlés Kettenstock Miklós, Ligeti Gyula és Popp Márk tagokat. Ezután Szöllössy István elnök megköszönte a tagok újabbban nyilvánult bizalmát, s a közgyűlést bezárta.

A nagybecskereki ipar-kiállítás

rendező bizottsága a mult napokban ülést tartott, a melyen Mayer Rezső kiállítási pénztárnok beterjesztette a számvizsgálók által jóvá hagyott számadást. Ezek szerint a kiállítás jövedelméből rendelkezésre áll és gyümölcsözőleg van elhelyezve 2126 k. 26 fill., mely Torontal varmegye 1000 k. segélyével 3126 k. tesz ki. Érdekes, hogy a kiállítás személyes kiadásai összesen 594 k.-t tesznek ki. A bizottság örömdetes tudomásul vette a szép eredményt, a melyből kitetszik, hogy a kiállítás végleges leszámolása ilyen szép felesleget fog eredményezni. A nagybecskereki iparosok nagy elismeréssel és lelkesedéssel emlegetik S t r e i t m a n n Antal főgymn. tanárnak, a kiállítás igazgatójának és megteremtőjének nevét, ki szakértelmével, (művezetője volt az ő vezetése alatt virágzó és távozása után csödbe jutott szönyeggyárnak, az ipari viszonyokat külföldön is tanulmányozta, mint műipartervezőnek is ismert heve van) és utánjárásaival a kiállítás folyamánként sok nagybecskereki iparosnak évekre való munkát szerzett.

A délvidéki tanítók háza. Temesvár közgyűlése elhatározta, hogy a délmagy. tanítóegylet háza számára ingyen háztelket ad. A felépítendő házban a tanítók elemi és középiskolákban járó gyermekei fognak lakni és ellátásban részesülni. A jótékony intézménynek a nemzetiséglakta vidéken fontos nemzeti hivatása is lesz.

Tüzesetek statisztikája. A mult 1902 ik esztendőben tüzoltóságunk 71 esetben lépett akcióba. Köremöködött 11 tetőtűznél, 14 kazaltűznél, 17 kéménytűznél és több kisebb égésnél. 1880 óta, mióta tüzoltóságunk újlag szerveztetett, 312 tető, 15 bolti, 12 szobátűznél, 209 kazaltűznél működött sikeresen. Gyors megjelenésével, szakszerű és begyakorolt működésével minden esetben elejét vette a nagyobb bajnak, nagy értéket mentvén meg az elhamvadástól. Az egyet ambiciózus vezetői méltán megérdemlik a közönség elismerését.

Öngyilkosság. Reiter Antal állítólag királyhídi illetőségű fiatal ember a mult ked-

den délután nagy dárídót csapott egy helybeli mulatóhelyen, e közben pisztolyt rántott elő és a vig leányok szemeláttára két lövéssel kioltotta életét

Vandalizmus. Nagyon gyakran kell irnunk híreket ez alatt a cím alatt. Neveletlen, bárdolatlan „burschok“, kik, mint a vad indiánok ordítóza kóborolják be éjelenként az utcákat, felferik álmaikból az embereket, háborgatják a szenvedő betegeket, rongálják a házakat, — a mult napokban Andrassy sétáján törtek el derékon két szép vadgesztenye fát. Rendőségünknek hajtóvadászatot kellene tartani ezekre az emberiségükből kivetkezett elvetemült fizzőkora.

A magyar nyelv érdekében. A kormány a magyarorsodás érdekében messze kiható intézkedéseket tervez. E szerint a kereskedők és iparosok, egyszóval bármiféle czimtbla felirata csak magyar lehet, csak magyar szövegű uralpok bocsátatnak forgalomba és csakis azon kereskedők könyvei fognak hitelességgel birni, kik az állam nyelvén vezetnek könyveiket. Ez a intézkedés ki fog terjedni ugy a fővárosra, mint az ország egyéb városaira és községeire.

Uj áll. iskolaépület Károlyfalván. A vallás-és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy Károlyfalva községben egy uj all. iskolaépület emeltessék. Az építés összköltségét 64.193 korona 58 fillérben állapították meg. A munkálatok kiadására vonatkozólag ajánlati tárgyalást tartanak a károlyfalvi községhez.

Tisztviselők nemzeti jelvénye. Maros-Torda vármegye átiratában értesítette a törvényhatóságokat, hogy a tisztviselőknek nemzeti jelvényvel való ellátása érdekében országos mozhalmat indítanak és ez ügyben a törvényhozáshoz is tesznek javaslatot. A jelvény az ország czimeréből és nemzeti szallagból állana, a melyet a tisztviselő minden hivatalos aktusnál, hikiüldetésnél köteles volna használni.

Mérnöki kamara. A mérnöki czim-mel napról-napra több visszaélés történik. Soha mérnöki szakiskolát nem látott emberek is használják ezt a czimet, természetesen nem önámításból, hanem hogy masokat ámitsanak s olyan munkára kapjanak megbizásokat, amelyeket tulajdonképen csak diplomás mérnökök végezhetnének. Építkezést, földmérést, tagosítást derűre-borura intéznek, vezetnek s a czim-mel való visszaélés csak akkor derül ki, ha egy-egy jól sikerült ügylet a büntető törvényszék elé kerül. Budapest aránylag kevesebb a mérnöki czim-mel való szélhámoskodás, de annal tömegesebben fordul elő a vidéken. A mérnökök több izben sürgették már a baj orvoslását s most kamarai szervezet létesítésével akarják a többek között a mérnöki czim használatát is rendszabályozni. A szervezkedési akciózt már megindították s eziránt aláírási ivatek köröznek.

A tandijfizetés új módja. A reáliskolákban, valamint az ezekkel egyenrangú állami középiskolákban valószínűleg már a jövő évtől kezdve uj tandijfizetési mód lép életbe. A kultuszminiszteriumban most dolgozzak ki a tervezetet, a mely nemcsak érdekes újdonságánál és eredetiségénél fogva, hanem előnyös is — még pedig igen nagy mértékben — a szülőkre és az államkincstárra egyaránt. A jelenlegi gyakorlat a tandijzedésnél tudvalevőleg az, hogy a miniszterium minden egyes intézetnél megbiz egy tanárt a tandij kezelésével s ez a tanár a befolyt tandijból munkája jutalmazásául négy százalékát kapja a beszedett tandijak összegének. Ezek a négy százalékos jutalékok,

ha egyenkint ném is valami horribilis összegek, mégis az ország valamennyi államintézetét öszszevéve, a tandijakból jelentékeny összeget vonnak el az államtól. Hogy az állam ezeket az összegeket ne veszítse el, módot találtak ki a kultuszminiszteriumban arra, hogy a tandijkezelés ráfizetés nélkül történjék. E végből olyan módszert fognak behozni, mint a milyen mellett a póstatokarékpenztári befizetések történnek. A tanulóknak ugyanis uralpokot fognak kiosztani, a melyekre a fizetendő tandij összegét bélyegjegyekben kell felragasztaniok. A szülőknek annyiban lesz könnyebb ilyen módon a tandijfizetés, mert a bélyegeket hosszabb idő alatt lassankint vásárolhatják össze a tandijfizetés napjáig. A felbélyegzett uralpokot a tanulók bemutatják intézetük igazgatójának a ki azokat egyszerűen lebélyegzi s így továbbra értéktelenné teszi. A tandijkezelésnek ezt az egyszerű módját bizonyára örömmel fogják üdvözölni a szülők is, akiknek érdekét ez a dolog legközelebből érinti.

Az új idők irodalmi pályázata. Az Uj Idők az 1903. évfolyamot jelentékeny irodalmi eseményvel kezdi: pályázatot hirdet eredeti regényre és eredeti elbeszélésre. A legjobb regény jutalma kétezer korona, a legjobb elbeszélésé ötszáz korona. Herczeg Ferencz hetilapja e szokatlan nagy jutalomösszegekkel bizonyára elérí czélját: a legkitünőbb magyar tehetségek érvényre juttatását. nem lehetetlen, hogy a pályázat új, eddig ismeretlen talentumot visz a nyilvánosság elé. A pályázat épp úgy érdekli az írókat, mint az Uj Idők olvasóközönségét, a mely már megszokta, hogy e lap gyűjtőhelye a hazai szépirodalom alkotásainak. A pályázatok feltételeit az Uj Idők újévi száma közli.

Az eszlári vérvádról szóló két kötetes óriási feltűnést keltő munkájával most készült el Eötvös Károly. E nagy szenzációzt keltő művet, melynek bolti ára 12 korona, januárban teljesen ingyen kapja meg mindenki, a ki most előfizet az „Egyetértés“-re (VI, Varmegye-utca 11). Előfizetési ár: évnegyedre 10 korona.

Mulatságok sorozata

a „szöllővenyigé“-ben.

Daczára annak, hogy a vidádó nagy termét használni nem lehet, egyesületeink, különösen a dalegyletek (van 9 dalárdánk) ugyancsak készülnék a mulatságokra. Eddig el a következő mulatságok vannak bejelentve:

- Január 13. A szerb templomi dalárda sylveszteri mulatsága.
- „ 15. Iparegyleti bál.
- „ 17. A munkások dalkoszorújának dalestélye.
- „ 18. Betegségélyző egylet mulatsága.
- „ 22. Földművelők bálja.
- „ 24. Bortermelők dalegylete.
- „ 25. Tüzoltó bál.
- „ 27. Szerb dalegylet bálja.
- „ 31. Munkások dalegylete.
- Február 1. Iparosok dalosszövetsége.
- „ 8. Önálló betegség. egylet bálja.
- „ 21. Iparosok dalegyletének tréfás estélye.
- „ 22. Álarczos bál.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatra méltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket a kik fiatalokor kihágások folytán

nemi bajokban, szifilisben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kika fiatalokor kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges, csodálatos eredményvel gyógyítja ez évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag olyan szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell czimezni: State Medical Institute, 6903 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők.

5755 sz. — 1902.

Hirdetmény.

Miután utóbbi időben városunkban több hasi hagymáz és vörheny megbetegedés állapított meg, s ezen megbetegedések könnyen járványos jellegűvé válhatnak, a betegség tovaterjedésének meggátlása czéljából a közönség a következőkre figyelmeztetik:

Hagymáz és vörheny fertőző betegségek, melyek az ember életét veszélyeztetik. Ezen betegségek egy különleges mérge — a hagymáz és vörheny csirája — által vitetnek át az emberre, a mely csirák rossz ivóvizben fordulnak elő és különféle körülmények folytán az élelmi szerekre is átvitetnek.

Ovakodni kell tehát oly kutaknak vizét ivásra használni, mely az említett betegségek csirája által fertőzve van. Leginkább ajánlatos az ártézi kutviz, a mely a legtisztább és legegészségesebb ivóviz; de még jobb ilyen időben ásványvizet inni.

A hatóságilag zárt alá vett kutból vizet meríteni, szigoruan tiltva van.

Miután a hagymázbetegségek csirája az élelmi szerekben u. m. gyümölcsön, huson, tejben, salátán s a t. is előfordul, ez okból a gyümölcsöt s egyéb élelmi szereket nem szabad nyersen megenni, hanem mindig csak főtt vagy sült állapotban vegyük azokat magunkhoz.

Ha járványos betegség már meg van állapítva, ily esetben a hatóság rendelkezései a legszigorubban betartandók s a következő óvintézkedések veendő figyelembe.

A megbetegedett, ha csak lehetséges, egy külön szobában ápolandó.

A megbetegedett iskolás gyermekek testvérei az iskolalátogatástól eltiltandók.

A családhoz nem tartozó idegen személyeknek tilos a bemenet oly házakba, melyekben fertőző betegség megállapított. Ily házak a hatóság által vörös czéduával jelöltetnek meg.

Miután a hagymáz és vörheny betegség csirái mindig az ily betegek ápolásával megbízott személyeknek kezei által vitetnek át az élelmi szerekre, ezen személyek ételek készítésével ne foglalkozzanak és a tejet ne kezeljék.

Mindenki naponta többször mossa meg kezeit, de főleg evés előtt.

Ha egy olyan házban, a melyben hagymáz vagy vörheny megállapított, fejős tehén is van, ezt csak olyan személynek szabad megfejteni, a mely a beteggel nem érintkezik és azt nem ápolja. Ilyen házak lakóinak a tejet forgalomba hozni 200 korona pénzbüntetés terhe alatt tiltva van.

A betegnek felgyógyulása után az ágynemű kifőzendő, a szobát újból kikell festeni vagy meszelni; a szobapadozatok pedig meszes vízzel vagy 5%-os nyers carbolsavval felsurolandók. Ha a szobának deszkapadozata nincsen, a föld 25 centiméternyire kiemelendő és uj földdel, homokkal pótolandó.

A hatóság által elrendelt fertőtlenítés s kiadott egyéb intézkedés betartására mindenki büntetés terhe alatt szigoruan kötelezve van.

Rendőrkapitányság.
Verseczen, 1902. évi szeptember hó 29-én.

Szekeres, rendőrfőkapitány.

Minden vevőnek joga van ezen Cognac-ot (Eredeti pakolásban) nevezett intézetnél (Bécs IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Elismerve és ajánlva a legelső kapacitások által.

A trieszti első Cognac finomító Camis és Stock Barkarolában Trieszt mellett ajánlja belföldi

orvosság-cognacját

francia módszer szerint készítve, a bécsi osztrák általános gyógyszerész-egylet ellenőrző pecsétjével. — 1/1 üveg 5 korona, — 1/2 üveg 2-60 korona.

Kapható Verseczen minden fűszer- és csemegekereskedésben.

Minden vevőnek joga van ezen Cognac-ot (Eredeti pakolásban) nevezett intézetnél (Bécs IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegy ellenőrzéssel ellátva a csász. belügyminiszterium által elismert élelmi szerek és élelmezeti czikkék megvizsgáló intézetének. Wien IX., Spitalgasse 31. sz.

Hirdetmény.

Az 1883 évi XLVI. t. cz. 13 §-a értelmében a telekkönyvileg bekebelezett tartozások kamatainak 10% százaléka az általános jöved. pótdadó kivételénél levonásba hozandó.

Felhivatnak ennél fogva mindazok a kik e kedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy kamatteher vallomásaikat alulírt hivatalnál 1903 évi január 31-ig annál bizonyosabban benyújtsák, mert később beadott vallomások csak igazolási kérelemmel és csakis 1903 évi okt. hó 1-ig fogadtatnak el.

A vallomás benyújtásakor a tartozás fenállása kötvény vagy törlesztési könyvecskével igazolandó. Városi adóhivatal

Verseczen, 1903 évi január hó 2-án.

Bodry tanácsnok, mint adóhiv főnök

Ingyen és bérmentve kap

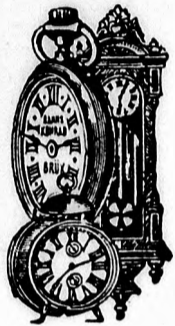
mindenki egy kezelési könyvecskét, melyből bárki képes

legfinomabb Liköröket és Rumot

hideg uton minden készülék nélkül még a legkisebb mennyiségben is országszerte ismert arómáimmal előállítani.

Watterich A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5. sz. alatt.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára, aranyáruk kivitelű háza

BRÜX, 295. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt. 3.75
Valódi ezüst rem. óra > 5.80
Valódi ezüst láncz > 1.20
Nickel ébresztő óra 1.95

Czégem a cs. és kir. birodalmi címerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban.

nagy képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megdő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugaának alkalmas fajokat ültettek, azok lövény elaltják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fa a mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé anélkül, hogy legkevesebb helyet is eloglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo atkozó színes fénynyomatú katalógus bármiké ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik közvényűnél, csúszál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Epilepsia.

A ki nyavalyatörésben, görcsökben s más idegbajokban szenved, kérje azon fizetést, melyet ingyen és bérmentve küld meg Schwann gyógyszerár, Frankfurt a. M.

Vásár hirdetmény

A verseczi „gyertya szentelő” nagy vásár 1903. évi január hó 30., 31. és február hó 1. és 2-án fog megtartatni.

Marhát csak nappal és peéig reggeli 6 órától este 6 óráig szabad felhajtani és miután január 29-én heti vásár van, a marha felhajtása már 29-én megengedtetik.

Szekeres rendőrfőkapitány.

Schicht-szappan

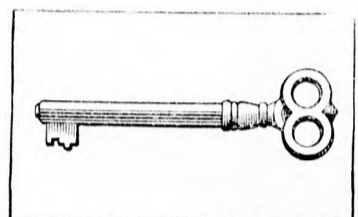
„szarvas”

vagy

„kulcs”

jegygyel.

Legjobb, legkiadósabb, és azért a legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható.

vastartalmú, tápláló és erősítő szer, vérképző és idegerősítő, kellemes ízű és könnyen emészthető. Megkérdézheti orvosát.

Kapható minden gyógyszerárban.

Temesmegye főraktára { **Herczog József, Versecz**
Temesvár kivételével: { gyógyszerára az „Isten Szemehez”.

Egyedül valódi angol

THIERRY-BALZSAM.

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvénytörési mintavédelem alatt áll.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pragrad bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belseleg és külsőleg használ. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, megszünteti a köpetet, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legregebb bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Akáposan előzi a lazakat. 4. Megelőzőn gyógyítja a máj, a gyomor, s a bélbetegségeket, különösen a gyomor, szélgyöcsöket és tagragatásokat. 5. Szeliden mozdítja elő a székletet s a vér tisztul át, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, füres fogaknál és szájrohadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűgést, a szájnak s a gyomornak büzt. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz, kiütés varak, megfagyott s megégetett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejtájt, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Vigyázzunk tehát mindég ezen fenti zöld apáca-védjegyre! Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek. A szétküldés csakis eredeti szab. cartonokban történik, melyekben 12 kicsiny vagy 6 dupla üveg foglaltatik. Ausztria-Magyarország minden postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona és 60 fillér; kevesebb mint 12 kis vagy 6 dupla üveg nem küldetik széjjel.

Szétküldés csak előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved ön? mikor mindenféle sebtől, ha még oly régi keletű is könnyen, fájdalom nélkül megszabadulhat, operáció sem kell, ha Thierry gyógyszerész egyedül valódi

Centifolium-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen.

A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható a gyermekágyasak rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a te elapadásának, az orbánczok esetében, továbbá mindentelje régi sevek, láb- és csontnyílások, sebek, folvasok, dagadt lábak, a csontvevőseknél, vágás, szúrás, lövés és ites által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szarka, homok, tévis, seret stb. eltávolításánál mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és rakód; vegre pekelvar, körmöfereg, körömgülés, a lábak járás közben történt kisebesülése, fagyás és égés okozta sebek, a beteges és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyűt vér, fülzúgás stb. esetében. Két adagnál kevesebb nem szállítatik; a szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolásával postai szállítási díjjal együtt 3 korona 50 fillér. Számos bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérék mindekit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vesésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe ne van-e a fenti védjegyet és ezegem: **Thierry (A.) LIMITED** gyógytára az „Orangyalhoz” Pragradában, egetve.

E két gyógyszerében felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régebb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megerkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy effele sokszorosán ajánlt hamisít, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénz dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható améltett teljesen ártatlan szernek, melyeknek minden családnál találatónak kellene lenni. A hol a fenti írt védjegyekkel valódián nem lehet kapni, tessék egyenesen rendelni és czimezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész LIMITED Orangyal-gyógytára, Pragrad, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Közp. raktár Bpsten: Török J. gyógyz.; Zágrábban: Mittelbach J. gyógyz. és Bécsben: Brady C. gyógyz.

